

Sajtó és Tájékoztatás

Raffaella Mascolo é Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca

Az Európai Unió Bírósága
161/14. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2014. november 26.

A C-22/13., C-61/13., C-62/13., C-63/13. és C-418/13. sz. egyesített
ügyekben hozott ítélet

Az uniós joggal ellentétes az iskolai ágazatban alkalmazott határozott időre szóló munkaszerződésekről szóló olasz szabályozás

*A szerződéseknek az állami iskolák állandó és tartós igényeinek kielégítése szempontjából történő
korlátlan számú megújítása nem indokolt*

Az olasz szabályozás külön rendszert alkalmaz az állami fenntartású iskolák oktató és adminisztratív személyzetének helyettesítésére. E rendszer értelmében a december 31-ig ténylegesen betöltetlen és szabad álláshelyek betöltéséről a „pályázati eljárás lezárulásáig” éves helyettesítésekkel gondoskodnak. E helyettesítésekre az alkalmassági listák felhasználásával kerül sor, amelyeken a versenyvizsgákon sikeresen szereplő, azonban kinevezett státuszt nem szerzett, továbbá a pedagógiai szakiskolában oktatásra feljogosító képzéseken végzett részt vevő oktatók szerepelnek a listára felkerülésük sorrendjében. Az ilyen helyettesítéseket ellátó oktatók a rendelkezésre álló álláshelyek és a listákon való előmenetelük függvényében kinevezhetők. A kinevezés lehet a versenyvizsgán való sikeres szereplés közvetlen következménye is. E versenyvizsgák sorozata azonban 1999 és 2011 között megszakadt.

Raffaella Mascolót és Carla Napolitanót, valamint további személyeket közintézmények vettek fel oktatói és adminisztratív munkatársi munkakörbe egymást követő, határozott időre szóló munkaszerződésekkel. Különböző időszakok során alkalmazták őket, foglalkoztatásuk azonban 5 éves időszak alatt soha nem volt kevesebb 45 hónapnál. E munkavállalók e szerződések jogellenességére hivatkozva kérték a bíróságtól szerződéseik határozatlan idejű munkaviszonnyá történő átminősítését, kinevezésüket, a két határozott időre szóló szerződés közötti megszakítások időszakaira járó munkabér megfizetését, valamint az elszenvedett kár megtérítését.

A Corte costituzionale (olasz alkotmánybíróság), valamint a Tribunale di Napoli (nápolyi első fokú bíróság) azt kérdezi a Bíróságtól, hogy az olasz szabályozás megfelel-e a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásnak¹ és különösen, hogy ez utóbbi az állami fenntartású iskolák kinevezett személyzetének felvételére irányuló pályázati eljárás lezárulásáig megengedi-e a határozott időre szóló munkaszerződések megújítását a betöltetlen és szabad álláshelyek betöltése érdekében e versenyvizsgák lezárulása pontos határidejének megjelölése nélkül, és kizár minden kártérítési lehetőséget az ilyen megújítás miatt keletkező károkért.

A Bíróság mai ítéletében először is emlékeztet arra, hogy a **keretmegállapodás** munkáltatójuk magán- vagy közjogi minőségétől, valamint azon ágazattól függetlenül, amelybe a tevékenység tartozik, valamennyi munkavállalóra **alkalmazandó**. A keretmegállapodás tehát alkalmazandó azon **munkavállalókra** – oktatókra vagy adminisztratív munkatársakra –, **akiket éves helyettesítés céljából vettek fel állami iskolákba**². A keretmegállapodás az egymást követő, határozott időre létrejött szerződések visszaélészerű alkalmazásának megakadályozása

¹ Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv (HL L 175., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 368. o.).

² A Bíróság [C-212/04. sz.](#), Adeneler és társai ügyben 2006. július 4-én hozott ítélete (lásd szintén: [54/06. sz.](#) sajtóközlemény), a [C-378/07–C-380/07. sz.](#) Angelidaki és társai egyesített ügyekben 2009. április 23-án hozott ítélete, valamint a [C-290/12. sz.](#) Della Rocca ügyben 2013. április 11-én hozott ítélete.

érdekében³ a tagállamokat elsősorban az alábbi intézkedések valamelyikének megtételére kötelezi: a **szerződések megújítását alátámasztó objektív okok** megjelölése vagy a **szerződések maximális teljes időtartamának** vagy **azok megújítása számának** meghatározása. Egyébként a keretmegállapodás teljes érvényesülésének biztosítása érdekében az egymást követő, határozott időre létrejött szerződések visszaélészerű alkalmazásának esetében **szankciós intézkedést** kell alkalmazni. Ezen intézkedésnek **arányosnak, hatékonynak és visszatartónak** kell lennie.

Megelőző intézkedések

Az olasz szabályozás nem ír elő semmilyen, a szerződések teljes maximális teljes időtartamára, illetőleg azok megújításának számára vonatkozó korlátozást és azzal egyenértékű intézkedést sem tartalmaz. Ilyen feltételek mellett a megújítást olyan „objektív okoknak” kell igazolniuk, mint a feladatok egyedi jellege és sajátos jellemzői vagy a szociálpolitikája valamely jogszerű céljának megvalósítására irányuló törekvés.

A Bíróság szerint a munkavállalók szociálpolitikai célból (betegszabadság, szülési szabadság, szülői szabadság stb. esetén) történő ideiglenes helyettesítése a határozott időre szóló szerződést igazoló objektív oknak minősül.

A Bíróság azt is hangsúlyozza, hogy az oktatás az olasz alkotmány által biztosított alapjognak felel meg, amely az olasz államot az iskolarendszer olyan módon való megszervezésére kötelezi, hogy az oktatók száma folyamatosan megfeleljen a tanulók létszámának, amely számos tényezőtől függ, amelyek közül egyesek bizonyos mértékig nehezen ellenőrizhetők vagy láthatók előre. E tényezők igazolják a rugalmasság iránti különös igényt, amely objektív módon igazolhatja az egymást követő, határozott időre szóló munkaszerződések alkalmazását.

A Bíróság ráadásul azt is elfogadja, ha valamely tagállam az általa fenntartott iskolákban az állandó státuszt kinevezés útján a személyzet versenyvizsgán sikeresen szereplő tagjai részére tartja fent, szintén objektíven igazolható az, hogy e versenyvizsga lezárulásáig a betölthető álláshelyeket egymást követő, határozott időre szóló munkaszerződések útján töltik be.

Mindazonáltal – ellentétben az olasz kormány álláspontjával – az az egyedüli tény, hogy a határozott időre szóló szerződések megújítását a betöltetlen és szabad álláshelyek éves helyettesítés útján történő betöltése érdekében a pályázati eljárás lezárulásáig megengedő nemzeti szabályozást „objektív ok” igazolhatja, nem elegendő ahhoz, hogy azt a keretmegállapodással összeegyeztethetővé tegye, amennyiben kiderül, hogy e szabályozás konkrét alkalmazása ténylegesen egymást követő, határozott időre szóló munkaszerződések visszaélészerű alkalmazásához vezet. Ez a helyzet áll fenn, amikor e szerződéseket az állami iskolák állandó és tartós személyzet iránti igényének kielégítése céljából használják.

Márpedig a Bíróság hangsúlyozza, hogy jelen esetben az oktatók kinevezésének határideje e rendszerben legalább annyira változó, mint amennyire bizonytalan, mivel véletlenszerű és előreláthatatlan körülményektől függ. Ugyanis egyrészt az oktatóknak az alkalmassági listán történő előmenetele következtében megvalósuló kinevezése a határozott időre szóló munkaszerződések összesített időtartamának, valamint az időközben betöltetlenné váló álláshelyeknek a függvénye. Másrészt nincs semmilyen pontos határidő a pályázati eljárás megszervezésével kapcsolatban. Ebből az következik, hogy az olasz szabályozás, jóllehet a betöltetlen és szabad álláshelyek éves helyettesítések útján történő betöltése érdekében csak a pályázati eljárás lezárulásáig tartó átmeneti időszakra korlátozza formálisan a határozott időre szóló munkaszerződések alkalmazását, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az objektív okok konkrét alkalmazása megfelel a keretmegállapodás követelményeinek⁴.

³ Ezzel ellentétben a keretmegállapodás nem írja elő a tagállamok számára általános kötelezettségként a határozott időre szóló szerződések határozatlan időre szóló szerződéssé való átalakítását (a Bíróság [C-362/13](#). sz., Fiamingo kontra Rete Ferroviaria Italiana SpA ügyben 2014. július 3-án hozott ítélete, lásd : [92/14](#). sz. sajtóközlemény).

⁴ Évtől és forrástól függően az állami fenntartású iskolák adminisztratív, műszaki és kisegítő személyzetének hozzávetőlegesen 30%-át, sőt, 61%-át foglalkoztatják határozott időre szóló munkaszerződéssel, továbbá 2006 és 2011

Ezenfelül a költségvetési megfontolások önmagukban nem minősülnek szociális politikai célnak és következésképpen nem igazolhatják az egymást követő határozott időre szóló munkaszerződések visszaélésszerű alkalmazásának megelőzésére irányuló mindenféle intézkedés hiányát.

Következésképpen **az olasz jogszabályok nem tartalmazzák az egymást követő határozott időre szóló munkaszerződések visszaélésszerű alkalmazását megelőző intézkedést.**

Szankciós intézkedések

Az olasz jogszabályok kizárják minden, az oktatási ágazatban az egymást követő, határozott idejű munkaszerződések visszaélésszerű alkalmazásából eredő kár megtérítéshez való jogot. E jogszabályok nem engedik e szerződések határozatlan idejű szerződéssé történő átalakítását sem.

Az a tény, hogy a helyettesítést ellátó munkavállaló egyetlen lehetősége a határozatlan időre szóló szerződésre az alkalmassági listán történő előmenetele általi kinevezése, véletlenszerű és nem tekinthető a keretmegállapodás alapján hozott normák teljes érvényesülését biztosító, megfelelően hatékony és visszatartó jellegű szankciónak.

A Bíróság hangsúlyozza, hogy jöllehet az oktatási ágazatban igény van bizonyos rugalmasságra, az olasz államnak nincs lehetősége arra, hogy ne kelljen tiszteletben tartania azon kötelezettséget, hogy az egymást követő, határozott időre szóló munkaszerződések visszaélésszerű alkalmazását megfelelően szankcionáló intézkedést hozzon.

Ezek alapján a Bíróság megállapítja, hogy **a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás nem tesz lehetővé egy olyan szabályozást**, amely az állami fenntartású iskolák kinevezett személyzetének felvételére irányuló pályázati eljárás lezárulásáig **megengedi a határozott időre szóló munkaszerződések megújítását a betöltetlen és szabad oktatói, valamint adminisztratív, műszaki és kisegítő álláshelyek betöltése érdekében a versenyvizsgák lezárulása pontos idejének megjelölése nélkül**, és kizár minden kártérítési lehetőséget az ilyen megújítás miatt esetlegesen keletkező károkért.

Ugyanis e szabályozás nem tartalmaz objektív és átlátható szempontokat annak vizsgálata céljából, hogy a megújítás ténylegesen valós szükségletet elégít-e ki, továbbá alkalmas-e az elérendő cél megvalósítására és szükséges-e ahhoz. **Semmilyen megelőző és szankcionáló intézkedést nem ír elő továbbá az ilyen szerződések visszaélésszerű alkalmazására vonatkozóan.**

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehoczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106